

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemski nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4. — Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12. — za inozemstvo Din 25. — Rokopisi se ne vračajo

UREDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica štev. 8.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Skrajni napori za osvojitev španske prestolnice: Madrid — španski Verdun

Po sodbi nemških vojaških strokovnjakov general Franco brez podpore inozemske pomoči ne more zmagati — Madrid se vedno bolj pretvarja v španski Verdun — Krvave bitke z ogromnimi izgubami na obeh straneh

Berlin, 4. marca, d. V poslednji številki glasila vojnega ministra »Njihovschenblatt« je profesor vojne akademije v Berlinu polkovnik Ksialander objavil članek o vojaški moči nacionalistov v Španiji.

Za takoj v početku članka poudarja Ksialander, da je general Franco sam spoznal sredaj novembra da ne bo mogel zasesti Madrida s sredstvi s katerimi razpolaga. General Franco ve, da bi ustavitev ofenzive proti Madridu pomenila zanj morjalno katastrofo. Analizija med obleganjem Madrida in Verduna postala za generala Franca še dalje bolj očitna, zlasti od kar so dobili republikanci znatna ojačanja v ljudeh in materialju.

Potkovnik Ksialander naglaša slabo kvalitetno Špancev kot vojakov in nemogočnost da bi general Franco našel za svojo vojsko boljše vojake. Niti Maroko ne more več oskrbovati generala Franca z orodjem. Na koncu članka ugotavlja nemški vojaški strokovnjak, da se more general Franco držati samo se s pomočjo inozemskega.

Del Vayo: Sovražnik ne bo zasedel Madrida

Madrid, 4. marca, AA. Zunanji minister del Vayo je včeraj odpotoval v Francijo. Dopisniku agencije Havas je izrazil prepričanje, da sovražnik nikdar ne bo vzel Madrida. Razpoloženje branilev Madrida je sijajno in je vladu storila vse za prehrano mesta.

Nova organizacija varnosti v Kataloniji

Barcelona, 4. marca, b. Najnovejši ukrep katalonske vlade razpuščajo naslednje oborožene formacije: armadni zbor republikanske nacionalne garde napadalne in varnostne oddelke ter nadzorni in informacijski armadni zbor. Za zaščito javnega reda so bile najprej uvedene kontrole patrulje, te so pa sedaj tudi razpuščene. Vse organizacije državne varnosti so sedaj združene v enotno

organizirano politično, katero tvorijo »čete notranje varnosti«.

V kratkem bo zapuščena tudi junta katero bo zamenjal katalonski obrambni svet, ki bodo v njem zastopane vse politične in delavske organizacije. Ustanovljem bo obenem generalni direktorji varnosti, katemu bo stal na čelu generalni direktor javne varnosti.

Velike izgube vladnih čet

Salamanca, 4. marca, br. Glavni stan generala Franca je izdal danes uradno poročilo, v katerem zahtjuje, da so nacionalistične čete v odseku pri Oviedu bile hudo napadene od vladnih čet. V borbah zadnjih dneh ob reki Jarami so imele vladne čete silne izgube. Po pripovedovanju ujetnikov in beguncov so republikane v teku zadnjega tedna imeli 11.000 ranjencev in nad 2.000 mrtvih. Tudi v odseku pri Granadi je bil napad vladnih čet odbit.

Borba za Toledo

Madrid, 4. marca, o. Položaj republikanskih čet na odseku pri Talaveri se stalno zboljuje. Republikanske težko topništvo stalno bombardira vse vojaške objekte v Toledo. Danes so milicijski prodri še nadalje v mesto in se zdi, da bodo kmalu postale gospodarji mesta. Nacionalistični glavni stan pri Alcazarju so sčet zadele mnoge granate in je popolnoma porušen.

Italijansko sodelovanje z balkanskimi državami

Rim, 4. marca, o. »Giornale d' Italia« naglaša, da Italija že sedaj sodeluje z balkanskimi državami in z bližnjim vzhodom ter da se bo to sodelovanje v bližnjih bodočnosti še bolj pogibilo. Pogoda s Turčijo je bila podaljšana. Vse kaže, da bo v najkrajšem času prišlo tudi do končne urebitve z Jugoslavijo. Italijanska politika je naletela na Balkanu na ugoden teren, ki omogoča čim tesnejše sodelovanje z vsemi državami, ki žele živeti v dobrih odnosih z Rómom.

Najboli krvava bitka

pokrito z mrljic

Madrid, 4. marca, AA. Havas: Nacionalisti so včeraj poskušali zavzeti odsek Valles, da bi tako presekali cesto, ki vodi z Valencijo v Madrid in istočasno ojačali prisotnost na Moratu de Tajuna. Po hudenju topniškega ognja so prešli nacionalisti v naskok. Napad je trajal 4 ure, a se je razbil na siljen odpor. Ob 2. zjutraj je bilo bojišče pokrito s trupi nacionalistov. Čisto razreženi uporniki oddeki so se umaknili na svoje postojanke, toda med umikom so naleteli na vladne oddelke, ki so jih prisili na novo bitko. Sopad je bil straten in sta bila dva oddelka upornikov popolnoma decimirana. Republikanske postojanke se niso spremenile.

Vladne čete prekoračile reko Tajo

Madrid, 4. marca, AA. Havas: Po bitki, ki je trajala 2. in 3. marca, so republikanske čete prekoračile reko Tajo med Talavero in Toledo. Republikanske čete so s treh strani izvedle koncentracijo v okolici San Bartolomeo de Las Abiertas. Republikanske čete so štele 30.000 mož. V nedeljo so bile pripravljene na napad. Cilj te ofenzive je bil zavzetje Malpica na obali reke in 15 km od San Bartolomea. Operacije so se začele v ponedeljek in v najkrajšem času je bil Malpice zavzet. Tedaj pa je bilo treba prekoračiti reko. Miličniki so se za prehod borili 12 ur in pri tem jih je podpiralo vladno topništvo in letalstvo. Včeraj so republikanske čete že zavzete vas Mescar, ki je 4 km severno od reke Tajo. Nacionalisti so v teku noči izvršili več protinapadov. Vsi napadi so bili odbiti in republikanski oddelki so utrdili

svoje postojanke na obali Tajo. Tako naločno izvršena ofenziva pomeni, da republikanci že groze žežeški progi, ki gre iz Talavera della Tajo v Madrid in tudi veliko državno cesto, ki vodi v Toledo. Glavni cilj te ofenzive je zavzetje Toledo, ki naj bo drugi del te ofenzive.

Republikanci v Toledo

Madrid, 4. marca, AA. Havas: List »Claridad« objavlja o fenzioni na Taju neslednje: Iz razlogov, ki se razumljivi, madrinski listi niso ničesar objavljali o ofenzivi, ki se je zadnji mesec razvijala na Taju in na odseku pri Toledo. Danes ni več razlogov, da bi molčali in lahko objavimo, da so republikanske čete vkorakale v del Toledo, podprtne od našega topništva in so sedaj v mestu blizu Alcazarja, kamor se je zopet umaknil uporniški general Moscado.

Ta pokret čet se je izvršil ne samo iz strateških razlogov ampak tudi zaradi tega, da bi se preprečilo, da bi toledski posadki prišli na pomoč svojim tovarševem na odseku pri Talavera del Tajo. Zaradi tega je sedaj zelo težko upornikom vstopiti zvezko med obema odsekoma, ker smo jim presekali vse prometne zvezne.

Poročilo nacionalistov

Salamanca, 4. marca, AA. Havas: Uradno poročilo od sotoči ob 20. uri sporodča da so na severu pri Oviedu bili odbiti sovražni napadi pri San Claudio. Na odseku pri Jarami smo odbiti sovražne napade. Sovražnik je pustil mnogo mrtvih na bojišču. Na južni fronti ni nčesar novega.

Hitlerjeve simpatije za generala Franca

Nastopna avdijenca nemškega poslanika

Salamanca, 4. marca, AA. DNB: V seleni okrašeni zgodovinski posvetovalnici mestne hiše je včeraj general Faupel kot nemški veleposlanik izročil generalu Franca svoja akreditivna pisma. V svojem govoru je Faupel rekel med drugim:

Voditelj nemškega rajha spremlja vašo bitko z največjimi simpatijami. Ista čuvstva navadajo vse nemški narod do španskega naroda. Nemci smo prepričani, da je pomirjenje naroda najboljši predlog za mir med vsemi narodi. Pomirjenje med razredmi vodi do miru v narodu. Nemčija je največja varstvena za mrež, ker jo emotiva

in ni več žoga v rokah strankarjev, ki vodijo razredno bitko.

V svojem odgovoru se je general Franco zahvalil nemškemu narodu. Posebno je podčrtal, da med obema narodoma ni mogoč spor niti na političnem in tudi na gospodarskem polju. Na gospodarskem polju je izklicena vsa konkurenca. Obračno, interesi obeh držav se na tem polju izpoljujejo. Kar se tiče načrtov nove španske države, pa lahko rečem, da bomo v prvi vrsti skrbeli za socialno travnost in dve nizkih slov.

Pariz, 4. marca, AA. Havas: Na včerajšnji seji odbora za zunanje zadeve je predsednik tega odbora Jean Meister podal ob-

Pomirjenje med Rimom in Dunajem Italijanska diplomacija je potolažila razburjene Avstrije — Schuschnigg bo vendarle šel v Rim

Dunaj, 4. marca, o. Danes so na službenem mestu priznali, da je vendarle treba pričakovati potovanje kancelarja Schuschnigga v Rim, naglašajo pa, da še ni gotovo, da bi prej odšel v Budimpešto ter vrnil zadnji Daranyjev obisk. Roki teh dveh obiskov še ni določen. V zvezi s tem se dozna, da je bilo potem, ko je »Giornale d'Italia« objavil neugodno sovražno vprašanje o vprašanju habsburške restavracije v Avstriji, naročeno italijanski diplomaciji, naj hrani

italijansko-avstrijske odnose na starici, da bi se spravila v nevarnost solidarnosti Italije in Avstrije. Sedaj, ko je sklenjeno, da bo Schuschnigg vendarle potovel v Rim, menijo, da je italijanska diplomacija prepricala avstrijsko vlado v tem smislu, da se imata pri koordiniranju politike držav rimskega protokola vpoštovati tudi stališče avstrijske vlade glede na habsburško vprašanje.

Italijanski narod se mora množiti Senzacionalni sklepi velikega fašističnega sveta — Hudi časi za samec v Italiji

Rim, 4. marca, z. Veliki fašistični svet je imel nocoj zopet sej, ki je trajala od 10. zvečer do 2. zjutraj. Na tej seji je fašistični svet razpravljal izključno o obljudovalni politiki fašističnega režima. Po poročilu ministra Bottaija se je razvila obširna debata. Na koncu je povzpel beseđo Mussolini, ki je obenem predložil celo vrsto ukrepov. Veliki fašistični svet je na posledi sklenil: V svrhu pospeševanja porodov in podpiranja družin z otroci veljavno doslej naslednja načela, ki imajo značaj zakona: 1. Delodajalcil se dolžni nameščati samo edenčne in nameščene. Le če ni ozemljenih, se smejo namestiti tudi neozemljeni. 2. Družine s streljimi otroci uživajo v vsakem pogledu prednost. 3. Dosedanji, po demokratičnih načelih zavrnani način socialnega skrbstva se mora temeljito revidirati, da bo skrbstvo neposrednejše in da bodo v prvi vrsti upoštevane družine z otroci. 4. Uvedejo se posojila za mladoporočence in zavarovanje za doto. 5. Osnuje se zveza družin s streljimi otroci. 6. Občine, kjer porodi nazadujejo, se ukinejo, in se takim občinam odvajajo vse javne ustanove, ki jih niso vredne. 7. Osnuje se centrala za kontrolo in pospeševanje porodov. 8. Plača neozemljenih se znižajo do polovice v korist ozemljenih s streljimi otroci. Končno poziva fašistični svet vse fašiste, naj posvečajo temu problemu vseh problemov največjo pozornost in vesstransko poskrbe, da se bo italijanski narod množil in razvil, ker je do tega odvisna bodočnost Italije. Prihodnja seja bo v petek

ra temeljito revidirati, da bo skrbstvo neposrednejše in da bodo v prvi vrsti upoštevane družine z otroci. 4. Uvedejo se posojila za mladoporočence in zavarovanje za doto. 5. Osnuje se zveza družin s streljimi otroci. 6. Občine, kjer porodi nazadujejo, se ukinejo, in se takim občinam odvajajo vse javne ustanove, ki jih niso vredne. 7. Osnuje se centrala za kontrolo in pospeševanje porodov. 8. Plača neozemljenih se znižajo do polovice v korist ozemljenih s streljimi otroci. Končno poziva fašistični svet vse fašiste, naj posvečajo temu problemu vseh problemov največjo pozornost in vesstransko poskrbe, da se bo italijanski narod množil in razvil, ker je do tega odvisna bodočnost Italije. Prihodnja seja bo v petek

Manjšinska politika ČSR Češkoslovaška bo rešila svoje manjšinske probleme brez vmešavanja inozemstva

Praga, 4. marca, br. Zunanje politični odbor senata je včeraj končal debato o včerajšnjem ekspoziju zunanjega ministra dr. Krofta. Ob zaključku debate je ponovno povzpel zunanji minister, ki je v daljših izvajanjih odgovoril na pripombe posameznih govornikov. Zlasti se je zadrljal pri kritiki zastopniku sudetsko-nemške stranke. Z zadovoljstvom je ugotovil, da je zunanjaja politika vlade v svojih glavnih potezah naletela na splošno odobravjanje, najodločneje pa mora zavrniti mnenja, da spada vprašanje narodnih manjšin pod okrilje zunanjene politike. Nobena vlada ne more dopustiti, da bi se druge države vmešavale v notranje-politične zadeve Češkoslovaške. Nekatere obveznosti v pogledu narodnih manjšin nalagajo Češkoslovaški mirovne pogodbe. Le s Poljsko obstaja gledo obravnavanja medsebojnih narodnih manjšin poseben dogovor, drugače pa Češkoslovaška nima z nobeno državo nikakršne pogodbe glede narodnih manjšin, najmanj pa glede odnosa vladne odnosno države do narodnih manjšin v državi. Zato se v zadevah tudi ne more vmešavati nobena tuja država in tega do danes tudi ne nobena država ni storila. Ce to dela oficiozni tisk, se nič ne pomeni, kajti tisk ni vla.

Ce se zastopniki sudetsko-nemške stranke obračajo na Društvo narodov, je to njihova pravica, ki jim je nihče ne odrekla, drugo vprašanje pa je, ali je to res tudi potrebno. Pomoč Društva narodov je potrebna slabim narodnim manjšinam, ki same ne morejo braniti svojih pravic. Ce pa to dela narodna manjšina, ki ima tako veliko število narodnih poslancev, ki ima celo svoje ministrstvo v vladi in ki ima večino v tolikih občinah, je to naravnost smejno. Docela nedopustno je, da zastopniki te narodne manjšine potujejo v inozemstvo in se pri tujih državah in vladah pritožujejo in otožujejo našo državo. Toda vse to početje, ki zasleduje docela druge cilje, ne bo prav nič vplivalo na reševanje naših manjšinskih problemov. Manjšinsko vprašanje bomo tudi nadalje reševali brez oziroma na zunanjo politiko. Eno dobro stran je imelo početje sudetski Nemci. Mnogo bolj kakor kdaj prej se dandanje inozemstvo raznasla na nas in našo državo in vsak dan prihaja k nam tuji novinarji, ki se želijo lastne oči prepričati o dejanskem stanju. Njihova poročila se nam le v čast in priznanje ter nam dajejo pobudo, naj se nadalje vztrajamo na poti, ki jo smo tramo za edino pravilno: manjšinsko vprašanje je naš notranji problem, ki ga bomo rešili sami.

Pariz, 4. marca, AA. Havas: Na včerajšnji seji odbora za zunanje zadeve je predsednik tega odbora Jean Meister podal ob-

sirno poročilo o Češkoslovaški. Opozoril je na nevarno agitacijo proti tej prijateljski in zavezniški državi. Po debati je odbor sprejel naslednjo rezolucijo: **Odbor je predpisan, da bo ohranitev narodnosti nedotaknjiv; in neodvisnost ČSR eden izmed bistvenih pogojev za ohranitev mira v Evropi.**

D'Annunzio se zopet oglaša

Mednarodne prireditve na Planici

Praznik mladine pod pokroviteljstvom prosvetnega ministra

V nedeljo otvorila šolska mladina na skalnici letosnje planinske prireditve. Mladina vstopa s tem v vrsto bodočih planinskih pravakov in tekmovalcev. Mladina iz osnovnih šol v Dolini bo pokazala, kaj je pridobila v prvem rednem letu Šole na Planici. Letos je nastopalo iz teh treh osnovnih šol okoli 80 učencev, prihodnja leta bo rastlo to število trajno navzgor. Pokroviteljstvo nad to prvo mladinsko prireditvijo v skokih je prevzel minister za prosveto Stošović in dal s tem še prav posebnega poudarka prireditvi. Mladina bo prispevala v Rateče s prvim vlakom ob 8. imenih pol 9. mašo v cerkvki v Ratečah, nato skupen zavirk v restavraciji Jalevec, nato kar bo odsela na tekmo na skalnico 25 m. Tekma se bo pričela točno ob 10.

Po končani mladinski tekmi bo tekma na skalnici 65 m. Tekma bo mednarodna in imajo pravico udeležbe tudi tekmovalci našega kakor vseh ostalih savezov. Tekmo je smatrati kot uvod v teden smučarskih poletov, vendar sta obe prireditvi samostojni.

Strah ima velike oči

Ljubljancani, banane in gobavost

Ljubljana, 4. marca
Letna poročila ljubljanskega fizičata dosegla so niso načrta med načrty in bolenimi, ki so se razpasle v Ljubljani, gobavost. Zato tudi lahko rečemo, da zgodovina ne poznava gobavjev. Ljubljancani. Ljubljancani se pa tudi doslej niso bali strašne gobavosti, saj niti ne vedo, kaj je prav za prav ta strahota. Menda so se kdaj prav zaradi tega ustrašili nove sibe božje, ki nam grozi v tem postu. Zadeva je v resnicu nekoliko zabavna, čeprav se nekaterim združenim, zato je potreben nekaj tolažilnih ter pomirjevalnih besed.

Banane so pri nas uvoženo eksotično blago, uvož blago je tudi senzacij o gobavosti, ki so ga pridelali na nekem zagrebškem zelniku. V Zagrebu je baje načrto neko dekletec gobavost, ker je jedlo banano. Ta gobavost je posebne vrste, pac zato, ker izhaja iz Zagreba. Navadno mine od okužitve z bacilom gobavosti do prvih pojavov bolezni po nekaj letih, dokim je nesrečna deklica postala gobava čez noč, se hitreje, kakor če bi načrto nahodil. Priponitni je pa treba, da so diagnostiko postavili v Berlinu. O vsem tem so pisali zagrebški listi s posebnim apetitom, zato so se kmalu tudi pri nas razširili glasovi o strašni nevarnosti; gobavost te vrste je res silno načrtovala, kajti mnogi naši mestani se boje te dni banan še bolj kakor kuge.

V Ljubljani je šele zadnja leta začel načrtni konzum banan. Iz narodno-gospodarskih razlogov ni lahko zagovarjati uvoza banan, zlasti še, ker je pri nas mnogo domačih banok, ki baje ne zaostajajo po svoji hranični vrednosti za bananami in ki imajo tudi dovolj vitaminov, vendar je tudi težko zagovarjati načelo, da je treba še zmanjšati uvoz vsega kolonialnega blaga, n. pr. kave, riže in pomaranč. Sprijezni se pač moramo s tem, da živimo v času svetovne trgovine, ko izmenjave gmotnih dobrin ne morejo povsem prepre-

prireditvi in ni obvezna udeležba na obeh prireditvah. Poleg članov HDV, ki so se že prijavili, so se prijavili sedaj tudi Svecarji, ki posijojo Christiana Kaufmann, Fritza Maurerja in Jeana Laemmela. Naši klubni niso bili posebej vabjeni in imajo roki prijave do jutri zveret na raspis, ki je bil objavljen v listih. Novšak se trenira na malih skalnicih in ako bo okrepitev noge tako napredovala, kakor doslej, je upanje, da bo skakal.

V nedeljo bo vozil iz Ljubljane poseben vlak ob 6. zjutraj, ki bo ob pol 9. v Planici. Cena za vožnjo in vstopino h tekmmam je Dan 35, treba pa se je prijaviti v biljetarnici Putnika v Gajevi ulici ali v hotelu Mikl, ker gre za načrtovan vlak in redni vozni listki zanj ne veljajo.

Od danes do 17. marca velja za vse vlake in z vseh postaj polovična vozinja. Potniki kupijo na postaji cel vozni listek in izkaznik C-13, ki jo potrdi na Planici. Udrženje smučarjev Planica in se z istim listkom vrnejo.

Nov porast brezposelnosti

Število brezposelnih, prijavljenih pri javni borzi dela v Ljubljani, se je januarja znatno povečalo. Dodik je bil od prejšnjega leta na seznamu le 2126 nezasposlenih, med njimi največ delavcev v gradbeni stroki (328), v lesni industriji (145) in kovinarjev (92), je to število letos negativno poraslo. Prijavilo se je 2033 novih brezposelnih, med njimi zoper največ iz gradbenih strok (518). Službo je dobilo le 67 delavcev in jih je na koncu meseca ostalo še vedno 2103 brez zasluga. V januarju je borza dela izplačala 1405 podpor v skupnem znesku 281.143 Din.

Febuar skoraj ni prinesel izprememb. V tem mesecu je bilo priglašenih 763 novih brezposelnih, odpadio ali pa je dobilo nameščenje 760 oseb, tako da je bilo na koncu meseca brezposelnih pri borzi dela 410. Znatno so v februarju narasle izplačane podpore, ki jih je bilo 2365, v denarju pa 609.076 Din. V obeh prvih mesecih letosnjega leta je ljubljanska borza dela izplačala torej podpor nič manj kakor 890 tisoč 219 Din, kar predstavlja dve tretjini vseh podpor, ki jih izplačale borze dela v dravski banovini. Skupno z ljubljanskim so mariborskimi, celjskimi in murskoslovenskimi borzama dela izplačale 1.314.000 Din.

Šoferji se organizirajo

Med šoferji se opaža zadnje čase resno prizadevanje, da bi se strokovno organizirali. V Ljubljani so ustanovili šofersko društvo z imenom »Volan«, ki ima svoj sedež na Cankarjevem nabrežju št. 7. Področje društva obsega vso dravsko banovino in se bodo v vseh večjih krajih ustavljati podružnice. Namen društva je varovati in krepliti duševne in gromotne koriščenje članov ter jih napraviti stanovsko zavedne, glavnih ciljev pa je nuditi članu v primeru avtomobiliske nešreče brezplačno pravno varstvo pri sodišču. Sofersko društvo »Volan« prireja redno tudi strokovno predavanja. V tem letu je društvo imelo predavanja z vsebnino. Kaj moram vedeti o Dieslu motorju, o avtomobilih za lesni plite, ter predavanje o avtomobilih na ogled. Prihodnjo soboto bo predavanje o nastanku akumulatorja. Na vseh sestankih ki so brez vstopnine predavajo prijatelji društva, sami priznani strokovnjaki. Sofersko društvo »Volan« bo zdajalo tudi svoje strokovno glasilo, ki naj bi povezano v skupnost vse slovenske šoferje. V društvo »Volan« mora vstopiti vsak šofer. Občni zbor je dolobil pristopljeno 5 Din in člana 10 Din mesečno. S tako nizko članarinijo je dana možnost vsem se neorganiziranim šoferjem, da prisjetijo v šofersko društvo »Volan«. Zato naj vsi še neorganizirani šoferji spreče svoj način, da se jih poslej pridobi v slovenski šoferski časopisu. Iz krajev, kjer bi bila možna nastavitev podružnjice, po pravilih je dolobil 5 šoferjev, naj se javijo organiziranju zmožnih šoferjev.

Goveja živila se je pocenila

Na včerajnjem ljubljanskem živinskem sejmu, ki naj bi posebno živahen, je bila cena volov povprečje za 25 par nižja kakor pred mesecem. Dogod je bil slab. Priglašenih je bilo 97 volov, prodanih pa le 44. Krav je bilo priglašenih 32, prodanih 11. Tretjek je bil naprodaj samo 10, prodanih pa 5. Mnogo je bilo prasičev za reho in sicer 199, dočim jih je bilo prodanih 119. Konj je bil naprodaj 332, prodanih pa samo 50, devet izmed njih za zakol za Dunaj. Voli so bili I. vrste po 4.5 do 4.75 Din/kg, dočim so na prejšnjem sejmu se dosegli ceno Din 5. II. vrste po 3.75 do 4.25; III. vrste 3.25 do 3.50 Din. Debelje krave so bile kg žive teže po 3 do 4.25 Din, klobasice pa po 2 do 3 Din. Precej draga so tejetja in sicer po 6 do 7 Din/kg. Dragi so tudi prasiči za reho in se bo cena baje še dvignila. Včeraj so jih prodajali komad po 120 do 210 Din.

Ni res, res pa je

Včerajšnji »Neues Wiener Journal« je objavil popravek, ki ga mu je poslal iz Ljubljane tropski zastopnik Drago Čefelin. Glede na poročilo v tem listu z dne 29. januarja o kokainski aferi usotavljen Drago Čefelin:

Ni res da sem plačal prodajalcem kokaina 50.000 Din, dobil pa kopac za 80.000 Din. Ni res, da sem se preselil na neki grad pri Kranju, postal vabilo Hladniku in Široku in jima karkoli izjavil. Ni res, da sem bil zaradi omejevanja osebne svobode obsojen na dve leti leče, res pa je, da sem dal za kažni kokain 15.000 Din in menjao za 15.000 Din, da z dogodki na gradu nisem imel opravka, kakor je sodno dokazano, da sem bil obsojen samo zaradi sodgovnosti pri omejevanju osebne svobode na mesec zapora, pogojno za dve leti.

Baje gre pri tej stvari za usmazano konkurenco v Skodo Draga Čefelina.

Zbor škofjeloških sadjarjev

Skofja Loka, 3. marca

Cudno je res, koliko nesebičnega truda je potrebenega, da se razvajamo ljudje vsej za stvari, ki so jim samim v korist! To je preksusila tudi Škofjeloška podružnica SVD, ki dolgo dobi ne more prodreti s svojim delom v takih oblikah, da bi bila res zadovoljiva. Ako pa samemu sklepati glede na nedeljni zbor sadjarjev, ki se ga je udeležilo 40 gospodarjev, potem upamo, da je doba trdih prizadevanj za nami in da bodo zastigli sadarski podružnici, ki je bila doslej med zadnjimi v dravski banovini, lepsi čas. Zborovanje je otvoril novi predsednik g. Hafner, izredno zanimivo in strokovno predavanje pa je imel potem predsednik SVD g. Martin Hunek, ki je govoril največ o predelovanju brezalkoholnih sadarskih sokov, pojasnil pa tudi vse dolžnosti, ki takajo sadarjev na pomlad in še posebej v mesecu marcu! Ob zaključku se je razvila med prisotnimi prav živahn debata, ki je med našimi ljudimi običajno prav res nismo vajeni. Ob tej prilnosti se je sbralo za tiskajočo se Priložno knjigo o sadarskih sokovih 28 naročnikov, nakar je bil razvedljiv sadarski zbor zaključen. Stevilo članstva se dviga in steje SVD sedaj že 74 vnetih pripadnikov.

Specialist za tračnice arretiran Smola nočnega tatu v Dukličevem skladnišču

Ljubljana, 4. marca

Zadnje čase je policija dobivala pogosto prijave o tativnah želzenih, zlasti pa tračnic, katere je drenat tat poneti odpreljaj iz ravnih skladnišč. Dne 24. februarja je prijavil delovodja pri tvrdki Duklič, da je iz gramozne jame v Vilharjevi ulici, kjer ima tvrdka Duklič skladnišča pomoč izginila 4 m dolga tračnica. Policija je imela na sumu nekega Škrjanca Vinko, ki je po poklicu štukater. Tega poklicnika je več let izvrševal temveč se je nekako specjaliziral za tativne želze. Poseljeno pri srcu so mu bile tračnice. Škrjanec je bil zaradi takih tativ in kaznovan in izgnan iz Ljubljane. Zadnje čase je policija zoper iskal, toda skrival se je v sklepnički načrtni prisili, da sta tračnica odložila z vozo, med tem ko je klical stražnika na pomoc, pa sta z vozom pobegnila.

Včeraj so Škrjanca na cesti arretirali. Po opisu je bil on tat, ki je hotel z vodom odpeljati tračnice iz Dukličevega skladnišča. Ko je stražnik polnil Škrjanca v zapore sentpeterske vojašnice, je skrival pobegniti, stražnik pa ga je s pomembno posavantom ujel in Škrjanec zdaj na varnem. Osument je tudi tativne 1.000 dinarjev vredne vrtline plošče, ki je izginala 18. januarja iz Dukličevega skladnišča.

Dne 27. februarja je nočni čuvaj tvrd-

ke Duklič zasačil nekoga neznanca, ki je sklopil okrog polnici okoli skladnišča na Trnovskem pristanu. Ko je neznanec dvajva opazil, je pobegnil. Naslednjo noč se je isti neznanec pojavi ponoti pri skladnišču s tovaršem. Čuvaj ju je opazil, ko sta hoteli odpeljati na enovprezmetno vozu šest metrov dolgo tračnico. Čuvaj je oba neznanca prisili, da sta tračnico odložila z vozo, med tem ko je klical stražnika na pomoc, pa sta z vozom pobegnila.

Včeraj so Škrjanca na cesti arretirali. Po opisu je bil on tat, ki je hotel z vodom odpeljati tračnice iz Dukličevega skladnišča. Ko je stražnik polnil Škrjanca v zapore sentpeterske vojašnice, je skrival pobegniti, stražnik pa ga je s pomembno posavantom ujel in Škrjanec zdaj na varnem. Osument je tudi tativne 1.000 dinarjev vredne vrtline plošče, ki je izginala 18. januarja iz Dukličevega skladnišča.

Gluhonemi na turneji

Ljubljana, 4. marca
Društvo gluhonemih v Ljubljani je zacele lani živahn delovati in je priredilo dve kulturni prireditvi iz propagandnih razlogov, da pokaže potrebo sloškega izobraževanja vseh gluhonemih in da bodo gluhonemi lahko postanejo koristni člani človeške družbe.

Te vrste propagandne prireditve so potrebne, da pomislimo, da je v naši državi 10.000 gluhonemih otrok in samo štirje zavodi za njih. Nesteto gluhonemih hira začuščenih ter živi skoraj živalsko življenje, ker niso imeli prilike, da bi se naučili koristnega dela. Prireditvi gluhonemih v Ljubljani sta dosegli lani lep uspeh in za marsikoga je bil nastop »nemih« na održu prava senzacija. Društvo je potrebo močno podprtje vse javnosti in zato hodi prireditvi več nastopov gluhonemih po naših večjih krajih. Igrali bodo v Novem mestu, Mariboru, Celju in Kranju, jeseni pa morda tudi v manjših krajih.

V soboto nastopajo na sokolskem održu v Novem mestu. Igrali bodo dve enodejanci kakovor v Ljubljani. Prireditelji pričakujejo, da bodo naši v javnosti razumevanje za svoje plemenito delo v korist najbolj neščasnih.

Beležnica

KOLENDAR

Danes, Četrtek, 4. marca, katoličani: Kazimir.

DANAŠNJE PRIREDITVE

KINO MATICA: Lampac vagabundus.
KINO IDEAL: Grad Hubertus (Orlovo gnezdo)

KINO UNION: Njegovka hčerkica je Peter.
KINO MOSTE: Kasanova XX. stoletja.
Novinarski dom: Občni zbor ob 14. urji v Emoni.

Trgovsko bolniško in podporno društvo: Občni zbor ob 19.30: v Trgovskem domu.

Društvo Bran-i-bor: Občni zbor ob 20. v sejnih dvoranah na magistratu.

Spošno žensko društvo: Predavanje gospod prof. Olge Grabrojeve »Spolna svoboda in vzdržljivost ob 20. na Šentjakobski šoli.

Filmsko predavanje iz sadjarstva ob 19. v dvorani OUZZD.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marijan tr. 5, Kuralt, Gospodarska cesta 10, Bohinj ded. Cesta 29. oktobra 31.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. ur.

Četrtek 4. februarja: Simfonija 1937. Red Petek, 5. marca: Zaprti.

Sobota, 6. marca: Dr. e - Izven.

Nedelja, 7. marca: Dr. e - Izven. Plošča Izven. Znizane cene od 20 Din navadni. Ob 20: Simfonija 1937. Izven. Znizane cene.

Drevi bodo igrali igro, ki sta jo spisala Kaufman in Edna Ferber z naslovom »Simfonija 1937«. To v vseh pogledih elektrno delo kaže precej skozi sodobno življenje v Ameriki. Zasedba bo premierska.

Komponisti opere »Ero z onega sveta« v soboto za premierski abonma. Izredno močno in dramatično učinkovito, zasnovano delo ima za snov angleš

DNEVNE VESTI

Iz Ljubljane

Solska mizerija tudi v Zagrebu. Na zadnji seji Narodne skupštine je govoril Franjo Horvat o solskih razmerah v Zagrebu. Ugotovil je, da so solska poslopja v Zagrebu zanemarjena in ne ustrezajo namenu. Razred so prenapomnjeni. Zagrebška univerza je pretesna za število dijakov, ki jo obiskujejo. Dočim je za beograjsko univerzo določena anuiteta 6.381.000 Din, za ljubljansko 1.021.000 Din, je za načrtovanje univerza v državi, to je zagrebško, določena za zgradbe samo anuiteta 585.000 Din. Zapostavljena je tudi Glasbena akademija v Zagrebu, ki obstaja že 108 let. Zagreb je najbolj primeren, da postane središče znanstvenega življenja v državi in zaradi tega mu je treba s primernimi dotacijami pomagati, da izpopolni svoje prosvetne zavodove.

Razprava proti kanonikom in škofu. Včeraj se je v Zagrebu prilejala razprava proti 11 kanonikom, škofu Sale-Seyisu ter nekemu advokatu, katere loži bivši upravitelj cerkvenega posvetstva Šelo pri Šisku, Lajo Matiňnik, zaradi klevete v pismu, s katerim so mu odpovedali službo.

— 42 dekadramov težko jajce je zvaljalo po velikosti običajna gos, last nekega trgovca v Bartolovcu pri Varaždinu. Teža nornalnega gosjega jajca je 12 do 16 dkg.

KINO *

TEL. SLOGA

Najlepši varieteški film

Kralj artistov

TRUXA

La Jana

MATICA

Triumf humorja

LUMPACI VAGABUNDUS

Paul Hörbiger, Heinz Rühmann,

Fritz Imhoff, Hilde Krahl

UNION

TRAUDL STARK, čudovito dunajsko dete v svoji prvi filmski veseljogi

NJEGOVA HCERKICA JE PETER

Paul Hörbiger Carl Ludwig Diehl

Predstavitev ob 16. 19. in 21. ur

— Linčali so ga. V vasi Bjoline pri Šibeniku sta Drujo in Ilija Kraljši v prepriču dobesedno linčala s kamienjem svogega sorodnika Petra Kraljši, ki je nekaj ur nato podigel težkim poškodbam. Linčarja so arrestrirali oroožniki.

— Ni nevarnosti za večje poplave. V Šremski Mitrovici je Sava dosegla kritično višino 6.30 m nad ničlo. Reševalni in tehnični oddelki so v permanentni službi. Mestni inženjer Oskar Lederer je izjavil, da ni več nevarnosti za večje poplave.

— Verica Frkovič živa in zdrava. Pred dnevi so listi objavili senzacionalno vest, da se je v Berlinu okužila z gobavostjo, ko je jedla banane, hčerka zagrebškega trgovca Verica Frkovič, starca 9 in pol let. Zdaj so ugotovili, da gre za novinarsko raco. Kajti mala Verica je živa in zdrava, hodi v Šošnem odri pri otroških predstavah. Primarij dr. Ivo Petrič je pojasnil, da je ta način okuženja z gobavostjo, o katerem so časopisi poročali, s stalšča današnje medicinske znanosti izključen in da so banane koristna in zdrava hrana in je okuženje z njimi nemogoče.

— Nenavaden zločin. V Gospodinjih v Bački je 55 let star kmet Luka Vratarič zakljal svojo prav toliko staro ženo Angelino. Živila sta v zakonu 30 let, loda otrok nista imela, čeprav si je Luka želet potomcev. Bal se je, da bo njegov veliko premoženje pripadlo po njegovem smrti tujim blidcem. V tem strahu je živčno obolel in v takem stanju zasadil ženi nož v srce, kar je brez dvoma za današnje čase nenavaden zločin.

— Za avtočin Gorica-Trst, 19. do 21. marca vlada izredno zanimanje. Rezervirajte si sedeže! Stevilo potnikov omejeno. Prijava in pojasnila: »Po božjem svetu, Wolfova ulica, Št. 1.

— Vreme. Vremenska napovedi pravi, da bo spremenljivo vreme, dej v predsedkih včeraj je nekoliko deževalo v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Skoplju in na Rabu. Najvišja temperatura je znašala v Spiju 13, v Zagrebu 10, v Skoplju 9, v Mariboru in Sarajevu 8, v Ljubljani 7.3, v Beogradu 5. Davi je kazal barometri v Ljubljani 75.6, temperatura je znašala 3.2

MALI OGLASI

Beseda 50 para, davek Din 3.—, beseda 1 Din, davek 3 Din preklici

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglašne ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 Din

NOVOSTI

lepe vzorce za pumparice, sportne obleke, nudni cene Presker, Šv. Petra cesta 14. 2. L.

STANOVANJA

Beseda 50 par, davek 8 Din
Najmanjši znesek 8 Din

STANOVANJE
dvojno triebrobo oddam. Pojedina: Cojzova cesta 1. 682

PRODAM

Beseda 50 par, davek 8 Din
Najmanjši znesek 8 Din

JEDRCA
beli 1a 5 kg 80 Din; 26 kg 380 Din; Cele orehe s tanko lupino 50 kg 24 Din. — Franco vozna razpoložljiva: G. Drechsler, Tuzla. 688

NE POZABITE!
Namočeno polemovko dobite pri I. BUZZOLINI, Lingarjeva ul. 690

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA

IZVRSNE VSE VRSTE TEKOVIN
PREPROSTE IN NAJFINEJSJE

Makulaturni papir
prodaja
uprava „Slovenskega Naroda“
Ljubljana, Knafijeva ulica štev. 5

docent dr. V. Bohinec. Pokazal nam bo ob številnih diapositivih, kako so si zaščitne parke uredili zlasti v Ameriki in Afriki, pa tudi po raznih evropskih deželah, ki jim v tem pogledu prednjači Švica. Slisali bomo tudi, kakšen odmev je našla misel o varstvu prirode pri nas in kaj smo doslej storili, da zaščitimo domače praročne lepole in znamenitosti. Vstopnina 4 Din, za dikanje 2 Din.

— **I Valčkov večer bo v soboto 6. marca v vseh prostorih Sokolskega doma na Taboru.**

— **Ij Bolgari v Ljubljani.** Mešani zbor »Rodna pesem«, ki bo koncertiral prihodnji tork v večji filharmonični dvorani, nam bo prinesel najlepše bisere bolgarske glasbeno literature. Zastopan bodo skladatelji Dobri Hristov, Petko Stojanov, Dimitrij Tumančev, Morfov, Prokopova, Dimitrov, Josipov v Obrenovcu. Mešani zbor »Rodna pesem« steje 86 članov, vodi ga dirigent Lazar Makšimov. Na koncert opozarjam vse prijatelje Bolgarov in vse glasbene ljubeče občinstvo. Koncert bo 8. t. m. ob 20. Vstopnica v knjigarni Glasbene Matice.

— **Razstava splitskih prepreg**

V KAZINI
OD 27. FEBRUARJA DO 10. MARCA

— **Ij Zanjivo predavanje Jadranske straže!** Krajenvi odbor Jadranske straže opozarja vse člane in prijatelje Jadranske straže, kateri tudi ljubitelje prirodoslovja, da bo jutri ob 20. predaval v verandni dvorani restavracije »Union« prof. dr. Kušter Ludevit o »Življenju morskih polžev«. Predavanje bodo spremljale najnovejše slike. Vstop prost!

— **Ij Predavanje v sokolskem domu v Šiški.** Jutri bo predaval v Sokolskem domu ob 20. dipl. agronom g. Alojz Jamnik o: »Proizvodnji in potrošnji«. Po predavanju bo predajan film »Sinovi pustijen«.

— **Ij Valčkov večer bo v soboto 6. marca v vseh prostorih Sokolskega doma na Taboru.**

— **Ij Večer poljske in argentinske moderne glasbe** bo v petek 12. t. m. in ne kakor je bilo prvočno določeno 5. t. m., na katrje je pospobno opozarjam. Večer spada v okvir intimnih koncertov Glasbene Matice in bo v malih filharmoničnih dvoranih. Sedeli po 10, stojšča po 5 Din so v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice.

— **Ij Rhene-Baton, slavni francoski dirigent,** ki je znan po svojih čestih nastopih po glavnih mestih Jugoslavije, posebno v Zagrebu, kjer je stalna atrakcija koncertnih sezon, bo gostoval v Ljubljani z Ljubljansko filharmonijo v ponedeljek 8. t. m. v unionski dvorani. Ime tega velikega dirigenta je vse skozi čas začetka za popoln umetniški uspeh. Spored koncerta obsegata po večini velika klasična dela »svetovnih mojstrov«. Opozorjam moramo na važnost obstoja filharmonije, ki je navezana sama naše in ki z vejkimi osebnimi in gmotnimi žrtvami omogoča vprizarjanje rednih simfoničnih koncertov. Predprodaje vstopnic je pri blagajni kina »Union« vsak dan od 11. do 12.15 in od 15. do 16.15. Vstopnice se lahko naročajo po telefonu 22-21. Člani filharmonije imajo reden popust. V predprodaji so tudi programi koncerta, ki v kratkih polezih tolmačijo muzikalna dela.

— **Ij V soboto bo na Taboru valčkov večer,** kjer bosta skrbela za prijetno godbo gospodinski orkester Sokola I. in Magistrsko trio, ki bo ubiral same poskodne. Starejši pleni tako valček, polka, mazurka, dancing, četvrtka, béseda v drugi bodo kraljevali v spodnji, glavnji dvorani, moderni pa v zgornji prostorji. Pripravljajo se razna predstavitev. Jutri začne na evidenciji na laboru.

— **Ij Sadarska podružnica Šiška-Ljubljana** bo priredila v soboto 6. t. m. točno ob 15. uri praktični tečaj za obrezovanje šparirjev in brajd (tri). Predaval bo predsednik g. Kafol. Zbirališče pri »Električni zadruži« v Šiški (za staro mlinico). Za Zg. Šiško in Dravlje bo obrezovanje v nedeljo ob 14. pri dvečenici g. Brecljinku v Dravlji. Tečaj se bo ponovil v ponedeljek 8. t. m. ob 15. pri g. J. Prelešniku. 9. t. m. bo predaval ob pol 20. v Šoli »O svetlicah in vrtku« g. Čeh. Člani se vabijo k udeležbi. Za dornike bo obvezna seja dne 11. t. m. ob 20. Lesanu na Vodnikovi cesti.

— **Ij Valčkov večer bo v soboto 6. marca v vseh prostorih Sokolskega doma na Taboru.**

— **Ij Revija najboljših srednjeevropskih plesnih parov iz Avstrije, Češkoslovaške in Nemčije** bo prvič v Jugoslaviji na »Mednarodnem plesnem večeru« v soboto 13. t. m. v Ljubljanski kazini, kjer bo prvič oficijalni turnir za prvenstvo Jugoslavije v družabnem plesu. Ker bo prireditev v okviru večjega družabnega plesa se obeta vsem ljubiteljem družbe in plesa pravi užitek, na kar že danes opozarjam.

— **Ij Bran-i-bor, podružnica v Ljubljani** ima dvečni svoj občni zbor v poslovnični mestnega magistrata ob 20.

— **Ij Varnost prirode in zaščitni parki.** Prirodoslovno društvo priredi v tork 9. t. m. ob 18. v mineraloški predavalnicni univerze zanimivo predavanje o varstvu prirode in zaščitnih parkih. Predaval bo priv.

bila partija Eliksases-Pirc, v kateri je znagal po daljsem naporu Avstrije Eliksases. Ta je dosegel 11 zmag in dva remija, Pirc pa 11 zmag, en remis, eno partijo pa je izgubil. Na tretjem mestu je prof. Gabrovsek z 10, na četrttem dr. Gabrovsek z 9, na petem Stojnsek z 8 in pol, na šestem pa Ostaneš z 7 in pol točkami. Vodstvo turnirja je bilo v rokah g. prof. Sile. Pred otvoritvijo turnirja je imel na navzoče lep nagovor predsednik Mariborskoga šahovskega kluba g. ravatelj Golouh. Zanimanje za to šahovsko prireditve je bilo zelo veliko.

— **Reševalci so morali posredovati na sodišču.** V tork dopoldne se je vršila v razpravni dvorani št. 15 na sreskem sodišču razburljiva razprava. Sredi dvoran je se nenašla zgrudila 41-letna železničarka soproga Helena Rakova in nezvestna obvezala. Poškocati so morali reševalce, ki so ženo prepejali v bolnič.

— **Pred 14 dnevi v pokoj, sedaj pa v prostovoljno smrt.** V stanovanju v Novi vasi so našli obeshegan 60-letnega vodenika železničarja Antona Kristofa. Vsačka pomoč je bila brezuspešna, ker je bil nesrečen že mrtve. Obupanec je še pred štirinajstimi dnevi stopil v pokoj, sedaj pa je še v prostovoljno smrt. Kaj je starčka tiralo v obup, ni znano.

Iz Celja

— **Predsednik ljubljanskega apelacijskega sodišča dr. Vladimir Golja** je prispel v sredo v Celje na večnevno vizitacijo okrožnega sodišča.

— **Maistrovi boreci** iz Celja in okolice in njihov prijatelji se bodo zbrali tretji ob 8. »Prvi mostek na Bregu« predavanju in važnem razgovoru.

— **Požar veprelje dve hiši.** Posestnik Rudofov Bradiču je silen požar uničil stanovanjsko hišo v Spodnji Rožici pri Račah. Požar je zanetila iskra iz dimnika in je bila slammata streha na mah v ognju. Veter je zanesel iskro tudi na streho sosedne hiše posestnika Jakoba Sešerk. Ogenj je tudi temu do tal uničil poslopje. Škoda je precejšnja.

— **Borza delo** v Mariboru nudi službo dvema restavracijskima kuhanicama. Rešekantinje naj se zglate v uradu med dopoldanskimi urami.

Iz življenja ameriških Slovencev

— **Pueblu sta se poročila John Janko in Mary Priskej.** 30. januarja pa v istem kraju John Cernac in Franciška Germ. V Ambridgeu je umrla Margaret Košča roj. Znidarsič iz Novega mesta. Dosegla je starost 45 let. — V nekem sanatoriju pri Johnstownu je umrl Frank Hitt, star 39 let, doma iz Cerknice. V Ameriki se je izselil takoj po vojni. Med vojno si je nakopal bolezni, ki ji je sedaj podlegel. — Slovensko Ano Lenček je umrla neznanih povzetih načinov. Napadalcu so jo oropali in preteplili. Lenčekova je imela še toliko moči, da se je splazila do bližnje gostilne, kjer se je onesvestila. Moral so jo odpeljati v bolnišnico. — Johna Trepala je v Clevelandu povabil vlak. Trepala, ki je bil iz Rovt nad Logatcem, je v bolnišnici podlegel poškodbam. V Ameriki je živel od leta 1913. — V Milwaukee je umrla 81 let starica Fani Grzin, doma iz Metlike. V Ameriki je živila 35 let v Minnesota. Pred meseci se je preselila k svoji hčeri v Milwaukee. Bila je trikrat vdova in zapušča dve hčeri in sina. — V Villardu je umrla Mary Petkovsek, doma iz Ajdovca na Dolenjskem. V Ameriki je bila 38 let.

— **Iz Shirvillea** poročajo o nesre

Za ljudsko zdravje

Na enega zobozdravnika 12.000 prebivalcev — Zobotehniki v borbi za svoje pravice

Ljubljana, 4. marca
Nega in zdravje zob spada v poglavje splošno ljudskega zdravstva, ki je pa pri nas se na nizki stopnji, a se pri tem ustvarja razmerni, ki nakar ne kažejo v tem pogledu dobre volje do ljudskih potreb ter splošnega zdravstvenega napredka. V Sloveniji pride na enega zobarja 12.000 prebivalcev, v južnih pokrajinih pa od 20.000 do 30.000 prebivalcev. Če pomislimo, da pride v Českoslovaški na enega zobarja 3000 prebivalcev, v Nemčiji pa celo samo 1000, potem je pač ovrenčen trditev, da je pri nas kader samostojnih zobarjev zadosten.

Stanje, ki je nastalo v zobarstvu z uveljavljenjem zakona o zobozdravnikih in zobotehnikih l. 1892 je glede na ljudske potrebe postalo kasneje nevezdržno, zato je končno vodilo do kompromisne rešitve v sporazumu in s sankcijo državne oblasti. Zobozdravnikom se je dovolilo izvajanje in zaposlitve zobotehničkih pomočnikov za vse tehnička, po treh letih pomočniške doba tudi operativna dela na pacientu. Zobozdravniki so smeli imeti po tem kompromisu tudi tehnične delavnice. Zobotehnikom se je pa poleg samostojnega izvrševanja teh ničnih del in del v zdravih ustih pacienta, dovoljeval še preostala operativna dela, razen injekciranja ter ekstrahiranja zob in pa uporaba röntgenovih ali drugih zdravilnih žarkov. Dovoljenje za samostojno izvrševanje zgornj omenjenih del, je izdajala pristojna pokrajinska uprava po devetih letih prakse in sicer po treh letih učne, da je treh letih pomočniške dobe ter tolko letih operativnega dela na pacientu.

Ta širokogrudna zakonska reforma je imela v prvi vrsti namen, da se poveča kader samostojnih zobarjev. Oba, zobozdravniški ter zobarski poklic sta imela na ta način največjo možnost za razmah, kar je bilo tudi potrebno, kakor je potreba po njem tudi danes.

En zbar more vestno zadovoljiti največ 2000 pacientov, v naši državi pa pride na enega zobarja reci in pisi 25.000 prebivalcev. Upravičena je zatorej trditev, da je pri nas se vedno petkrat premalo zobarjev a to navzric upoštevanju drugačnih prilik. Kljub vsem tem nedostatom pa je prišlo do izdaje novega zakona, ki je izločil skoro vso nesamostojno generacijo zobotehnikov od možnosti osamosvojitve. Razloga za to nedemokratično odločitev je samo eden in povsem egoistične narave.

Zobotehnički so strokovno usposobljeni delavci, saj so imeli prvočno možnost osamosvojitve šele po 9 letih, po zaknu iz l. 1930 pa se je doba prakse še povisala na najmanj 13 let z ispitom. Seveda je bila pri teh 13 letih postavljena ona krivčna meja, pod katero se ni mogel nihče več osamosvojiti. Ta retroaktivni zakonski učinek je na zadnje tudi glavni vzrok nezadovoljstva zobotehnikov nad zakonom, ki se ga bo moral korigirati v prid mlajši generaciji zobotehnikov. Ti majo vendar iste zakonske predpogoje kakor starejši zobotehniki, ki jim je zakon pridobljene pravice pripoznal.

Z napredkom civilizacije se je smisel za splošno nego zob zelo dvignila, kar je i. z. sluga zobotehnikov, ki so orali ledino. Komaj par zobozdravnikov je bilo naseljenih le po izrazitih pokrajinskih centrih in so ti zaposlovali po več zobotehnikov. Ti so bili kondidati za poznejše samostojno izvrševanje zobarstva in so se lahko prva leta naseljili svobodno, kjerkoli so si izbrali delovni kraj. Pozneje je na intervencijo zobozdravnikov obveljala tako zvana krajevna potreba. S tem so si zobozdravniki zavzeli monopolno pravico zobozdravstva, ker so gospodarsko šibkejši kraji o katerih so menili, da jim ne morejo dati primerne eksistence, prepustili samostojnim zobotehnikom. Upoštevati je treba, da zobozdravniki večinoma ne obvladajo tehničnih del in so navezani na zobotehničke pomočnike. Zobotehnik pa obvlada vsa zobarska tako operativna kakor tudi tehnična dela ter ni navezan na tujo pomoč, je skromnejši v svojih zahtevah in more zato vršiti samostojno zobarstvo v vsako večji podeželski občini. Za podeželsko ljudstvo bi bila velika ugodnost povsod, kjer bi se naselili zobotehnik, saj moramo sedaj upoštevati da je večina krajev odaljena od zobarja po 10, 20 in celo 50 km. V štirih petinah podeželskih občin, ki še nimajo zobarja se morejo naseliti zobotehnički, ker imajo eksistenčno možnost in voljo iti na deželo ter doprinesti svoj delež v borbi za narodno zdravje. Zavedajoč se tudi, da se prične smiselna zobna profilaks pri polni čljusti, je nujno potrebno, da se kadar zobarjev poveča in naj ima zato vsaka večja občina svojega zobraja. Končno morajo biti zobari v službi naroda! Stanje kot je sedaj pa točno kaže

tendenco zobozdravnikov, da je narod v njihovi službi. Oni so naseljeni le v pokrajinskih in kulturnih centrih in mora načrti do rotati na.

Zobozdravnikov in samostojnih zobotehnikov je v Jugoslaviji 768 in če pristejejo vsakemu po 2000 pacientih, je oskrbovalo v naši državi le 1.536.000 prebivalcev. Kdo pa naj skrb za ostalih 13 milijonov? Je mar v interesu narodnega zdravja, da še danes šušnarije po delci vse mogoci ljudje in izdirajo ljudem zobe kovači, dočim zobotehnički životorjivo in jih je 65 odstotkov brezposelnih. V Jugoslaviji je potreben še najmanj 6500 zobarjev.

Zobozdravnik lahko samostojno opravlja zobarska dela brez posebne uvodne prakse. Novi zakon sicer predpisuje 1 in pol letno specjalizacijo, a tudi ni mogoče vsega obvladati že po tej kratki dobi. Zobno higijenske zahteve v naši državi so tako velike, da je potreba po zdravnikih

specijalistov za bolezni v ustih in za zobno kirurgijo, da je po zobotehnikih za konservativno ustno tehniko in tehnična dela velikanska in bo ostala še dolga desetletja. Zato pa je zahteva, da se samostojno zobotehničko delo ukinje naravnost skodljiva in nasprotna potrebam naroda. Dalje je socialno in pravno krivična, ker uničuje eksistencijo možnost ter pridobljene pravice oziroma zobotehnikom, ki so bili 25 novembra l. 1930, ki je izšel zakon o zobozdravnikih in zobotehnikih že v svojem poklicu, s čimer so si pridobili pravno in moralno pravico do osamosvojitve. Pridobljene pravice bi smeli zakon ukiniti le, če bi bile v nasprotju s splošnimi interesami. V tem primeru pa je naravnost podana socialna indikacija, da se institucija samostojnega zobotehničista ohrani.

Čehoslovaška, Avstrija in Poljska so sicer rešile zobotehničko vprašanje, a to samo radi stvarne hiperprodukcije zobarjev, vendar so pa pridobljene pravice zobotehnikov zakonsko zaščitene, medtem ko Nemčija in Francija tega vprašanja še sploh nista naceli. Pricakovati je, da se bo vprašanje tudi pri nas pravčneje urenilo, ker bi bilo omogočenje primerne eksistence zobotehnikom tudi le na korist ljudskega zdravja vsebine.

Priprave za kronanje Jurija VI.

Maharadža iz Hajderabada pripelje v London tudi harem Londonski veržniki in oderuhi

Nad pol milijonova sporedov svečanosti ob kronanju kralja Jurija VI. v Londonu so te dni pripravili, da jih razpošljijo po vseh delih prostranega angleškega imperija. Po tem spored bo lahko ves imperij točno sledil svečanosti. Vojvoda Gloucesterski je kot predsednik administrativnega oddelka odbora za svečanosti izjavil, da morajo biti posebne izdaje tudi sporedov kmalu zaključene, da spozna prebivalstvo vsega imperija pomen kronanja in da bo lahko sledilo svečanostim vsaj v duhu od začetka do konca.

Maharadža iz Hajderabada

Maharadža iz Hajderabada pride v London kot prvi in najmočnejši indijski vladar z vsem svojim dvorom. Od angleške države je najel slovenski grad Henrika VIII. Hampton Court. Ureditev tega zgodovinskega gradu blizu Londona bo zatevala 3.000 funtov šterlingov ali v našem denarju okrog 5 milijonov, čeprav ostane indijski mogotec v njem samo nekad tednov. V gradu bosta nastanjena tudi mogotelova telesna straža in harem. Dragulje najbogatejšega, moža na svetu, ki jih bodo nosili njegovi posebni oprode, bo strazio 20 detektivov s strojnimi

Veržniki nastopajo navadno tajno in kaj radi se skrivajo za tuje hrble. Ob posebnih prilikah, prikladnih za odiranje ljudi, pa le prilezejo na pian. Zdaj imajo nedvomno najugodnejšo priliko za obogatitev z oderuštvom londonskih veržniki. Kronanje kralja Jurija VI. bo privabilo mnogo gostov, med katerimi seveda ne bo sirovakov, temveč sami bogatini s polnimi žepi denarja. Londonski veržniki že zdaj razmišljajo o tem, kako jim bodo izpraznili zape. Razmišljajo tako intenzivno, da so bile oblasti že prisiljene nastopiti proti njim. Posteni Angleži se boste, da bo početje veržnika škodovalo ugledu Anglike.

Težko si mislimo vse priprave za izkorisťanje pričakovanih gostov. Uredništvo nekega velikega angleškega lista je prejelo že mnogo pritožb v sklenitih, ki prepratiti se po svojih poročevalcih, koliko je resnice na tem. Rezultati preiskave so naravnost porazni. Najsromkomejši so se oderuhi in veržniki, ki oddajajo v najem na hotel, penzionje in penzionate, kjer bodo cene med svečanostim poskočile za 300 do 400%. Hujše je pa, da so vsem hotelom uslužbenecem že sporočili, naj izpraznijo za to izredno priliko svoje sobe, ker bodo oddali tudi tise tobe tujem, uslužbenici bodo morali pa spati po kleteh, ali kjer se bo pač naslo kaj prostora.

Toda to se ni nič v primeri z drugimi oderuhi. Organizirali so se in vzeljeli že laži v najem vse sobe, kjer se bo skozi okna videla svečana povorka, ali pa sobe v hišah blizu Westminsterke opatije ali Buckinghamshirega palace. Plačati so seveda še normalno najemino. Njihovim organizacijam se je posrečilo najeti 80 odstotkov vseh v poštev prihajajočih sob in ktori hoče se oddati okno ali sobo v najem, se mora obrniti na društvo oderuha. Nujemna soba in oken seveda ni nizka, toda v naših razmerah si kaj takega sploh ne moremo misliti. Od 1. do 20. maja bo tre-

Kralj Jurij VI.

56 Govoriti z grofom de Cravantom in apelirati na njegovo pravčnost bi pa pomenilo izpostaviti njega in sebe klevetam. Na vseh straneh so bile torej ovire.

Grofica se je bila vrnila ta čas domov, kjer jo je čakalo prijetno presenečenje. Markiz de Villenoys je bil že prispet in čakal jo je v salonu. Grofica je radostno pozdravila svojega starega prijatelja.

— Oh, kako srečna sem, da vas vidim! — je vzkliknila in mu podala obe roki.

Radostno presenečen jo je pogledal in odgovorio:

— Tudi mene veseli, da vas vidim tako veselo. Misliš sem, da bom slišal samo vzdih. Mnogo bolj me pa veseli, da me pozdravljate nasmejanja.

— Da, ko sem vam pisala, sem bila vse iz sebe, zdaj pa sem pomirjena. Zadnje čase sem nekam preveč občutljiva. K sreči imam opraviti z žensko, ki je pametnejša od mene.

— Z gospodinom Andrimontovo?

— Da, z njo.

— Kaj ste se že zopet razburjati?

— O, ne zavoljo nje. To je najpočetnejše srce, kar jih poznam.

— Torej Armand?

— Da... Armand še nikoli ni bil tako mračen in zbegam —

— Kaj vedno misli na njo?

— Sama ne vem, kako je z njo. Prišla sem pa

ba pišati za sobico, odkoder se bo videa svečana povorka, 50 funtov šterlingov dnevno. Na našem denarju je to že majhno premoženje. Prostor pri oknu, ki se bo oddajal v najem vsako uro, stane samo uro 5 do 10 funtov šterlingov, kdor bo pa hotel sedeti, bo moral plačati 12 do 15 funtov šterlingov samo za eno uro. Takih cen še nikoli in nikjer na svetu ni bilo.

Omeniti je pa treba, da se je verižništvu še začelo in da ni izključeno, da bodo cene še poskušale, če bo povraševanje po sobah in oknih veliko. Jasno je, da bo. Za sobe v penzionih plačujejo že z džad 500 funtov šterlingov na teden. Te razmere gotovo kljčejo po redmedri, po izjemnih ukrepnih oblasti. Cela vrsta tujev je namreč že odpovedala svojo udeležbo na svečanosti. To so verižništvu, ki so računali s tem, da bo izlet v London na kronanje sicer zelo drag, vendar se pa niso hoteli spriznjati s takim odiranjem. Angleška vlada se tega dobro zaveda in v sporazumu z londonškim magistratom je sklenila ustaviti veliko uradno komisijo, ki bo vse cene kontrolirala. In ne bili bi Angleži, da bi istočasno ne sporočili svetu, da bo skrbela ta komisija v prvi vrsti za goste tako, da jih bo izpolnjena vsaka zelja čeprav bo v resnicu zatira sama naviganje cen. Govori se celo o tem, da bodo v skrajnem primeru sobe in okna, ki so jih vzelj v najem oderuhi, začasno razlaščena in da jih bo komisija v lastni reziji oddajala gostom v najem po zmernih cenah. Gotovo se bo tudi tu pokazalo, da znajo Angleži vedno posrbiti za red.

Nove skladbe

Cerkveni glasbenik. Leto 60, št. 1. Na udovnem mestu opozarja na letosnji dvojni jubilej: 60letnico Cecilijskega društva ter 100letnico rojstva našega prezabušnjega cerkvenega v skladatelja Anton Forsterja, dr. A. Dolinar na daljcu z Zgodovino katoliške cerkvene glasbe, E. Hochreiter objavlja spomine na P. H. Sattnerja, ki so posneti po njegovih pismih, A. Gröbminger nastavlja svoja tehtna poglavja iz fiziologije in fonetike, F. Ferjančič poroča o cerkvenem koncertu, F. Vernerje o Analizi in sredstvih nove glasbe v Novem mestu, dr. F. Kimovec ocenjuje 32 delo orglarškega mojstra Franca Janča, nove orgle v Strossmayerjevih stolnici v Djakovu, S. Kopovc razpravlja temeljito o Analizi in sredstvih nove glasbe gradibe. Organistovska zadeva, Koncertna poročila, dopisi, oglasmik za cerkveno in svetno glasbo, koncertna poročila, dopisi, razne vesti, Glasbena prilog: Ant. Forster: Missa Quillissima (se natinsijeno). — Naročina na list letno 40 dinarjev, uprava: Pred Škofijo 12/I.

Pesmi, zložil Anton Hajdrik. Izdal, založil in litografiral Josip Čemažar v Ljubljani 1936. Cena 40 Din. Slovenski skladatelj Anton Hajdrik (Heidrich) roj. leta 1842 in umrl 1. 1878 v Ljubljani spada med najznačilnejše kulturne delavce našega na rodne preporode. Narodno življe je bilo v njegovih dobi nerazrušljivo s pesmijo, ki je budila narodno zavest zlasti v Primorju in jo potem širila širok vse Slovenije. Pevska društva so rasla kot gove po dežju in baš Hajdrik je pisal zanje navduševalne davorje kot so Slava Slovencev, Mladini, Selje Slavjana, Buči morje adrijsko. Za četverospevje je skladal lirične pesmi, ljubezensko občutne kot so v tih noči, »Pod oknom«, »Cerkvica«, »Lahko noč«, Slabo sveča je bila in druge. Med večje skladbe spadajo mogočna Hercegovska četverospev v srednjem delu, »Mornarjeva tožba« z baritoniskim solom, »Sirota«, krasen moški zbor z alt solom (objavljen v Aljaževi Mohorjevi pesmaricni), koračnica »Na boj«, »Vodnik« in »Noč na blejskem jezeru«. Izšle so Hajdrihove skladbe svojcas v zbirki, Jadranski glasovi, ki je pa polnoma posla in zelo hvalevredno nalogo si je nadel sedanj začetnik, ko je v novi zbirki objavil vse plodove Hajdrihove muze ter jih hrkati rešil pozabljenja. Hajdrihove skladbe odlikujejo lepa melodija, pevnost glasov in blagodenčna harmonizacija, ki za tiste čase kar preseneča. Tisk izdaje — na naslovni strani je Hajdrihova slika — je lep, notni stavek vzgleden. V uvodu je skladateljev daljnji sorodnik monsgr. Viktor Štefka orisal življenje in del Antonia Hajdrika in navedel pregled njegovih tiskanih skladb, ponatisnjene deli in zapuščene.

Zbirka bo brezdvoma našla v naših pevskih krogih, zlasti v pevskih zborih in oktetih mnogih čestilcev in izvajalcem, ker je priporočila vredna.

Narodne zdravice, nabral na Razboru in priredil za moški zbor Ludvik Zepič, založila Glastena Matica v Ljubljani. Pričrna, lepo pisana in litografirana zbirka objavlja 7 zdravnic, ki so učinkovito, dasi pristopu prirejene za moški zbor. Z ve-

njem zasehom jih presegajo Slovenski vojni kvintet, oponzirajo pa nanje vse naše moške zbrane.